

at han kan blive Medlem af Sogneraadet, netop fordi han ikke eier saameget Hartkorn, som der udfordres dertil.

Madvig: Jeg vilde have ønsket, at Andre havde taget Ordet, for at Sagen havde kunnet faae en fleersidigere Behandling, end der hidtil er bleven den tildeel. Jeg kan ikke tage denne Lov saa let, som man fra flere Sider synes at ønske den taget; jeg kan ikke saa ubetinget billige den i dens væsentlige Indhold, og paa den anden Side kan jeg ikke begrunde det Modstridende, jeg føler mod visse Bestemmelser i Loven, paa de Argumenter, der fra en anden Side ere fremførte. Jeg staaer midt imellem disse Sider, men jeg staaer dog saaledes, at jeg maa bestræbe mig for at arbeide paa, at Loven faaer en anden Stikkelse, og da Ingen af dem, der have større Kjendskab til de i Loven omhandlede Forhold, og som ifølge deres hele Stilling maatte kunne udtale sig om de væsentlige Puncter i den, synes at ville gjøre det, saa føler jeg mig opfordret til at udtale mig om nogle Puncter.

Det, jeg har imod denne Lov om Valgene til Communeraadene paa Landet, er for det Første ikke det, at denne Lov fjerner Embedsmændene. Som allerede bemærket, fjernes ikke den Embedsmand, som væsentligst hidtil har deeltaget i Sogneraadet, nemlig Sognepræsten, og ligesaa lidet fjernes Almmanden. Den Embedsmand der fjernes, er en Embedsmand, der, som allerede yttret og, som jeg troer, det er almindelig vitterligt, hidtil kun i en meget ringe Grad har taget Deel i Sogneforstanderskabernes Virksomhed. Det, jeg har mod denne Lov, er heller ikke det, at den indrømmer Huusmændene, Besidderen af Eiendomme af ringere Størrelse end een Td. Hartkorn, Valgret. Jeg finder, at det er Noget, der tilkommer dem, just ifølge hele Sogneforstanderskabernes Stilling, just ifølge den Virksomhed, som Communalraadet har, at fordele de communale Udgifter og de communale Byrder, hvoraf en Deel ogsaa falder paa disse Huusmand. Jeg seer endelig heller ikke deri en Indvending mod Loven, at den hidtil Besidderne af 32 Tdr. Hartkorn tilkommende Ret til at være selvskrevne Medlemmer af Sogneforstanderskabet falder bort.

Saaledes som denne Bestemmelse hidtil stod, havde den ikke alene andre Bestemmelser i Følge med sig, der vare ubillige eller idetmindste havde noget Paafaldende ved sig, som det nylig er udtalt; men ogsaa selve Bestemmelsen havde noget særdeles Vilkaarligt ved sig, idet der, uden Hensyn til, hvor mange Stiere af 32 Tdr. Hartkorn der vare i et Sogn, uden Hensyn til, hvorledes det hele Omfang af deres Besiddelse forholder sig til hele Sognets Hartkorn, gives dem Ret til at indtræde i Forstanderskabet, ligesom der ogsaa i selve Valget af denne Størrelse, 32 Tdr. Hartkorn, laae noget Synderligt, noget Vilkaarligt, som havde sin Grund i andre Foranstaltninger. Det er jo velbekendt, at dette Tal, 32 Tdr., ikke først er fremkommet i denne Anordning, men tidligere i Skoleanordningen, og at det i denne havde faaet sin Plads ifølge en langt tidligere Oprindelse; men, hvad der tidligere havde givet det sin Berettigelse, er nu faldet bort. Jeg vil heller ikke indvende mod denne Lov, at den bygger en Valgret paa en anden Grundvold end den blotte Hartkornsbesiddelse eller Hartkornsbrug; thi ogsaa dette, troer jeg, er fuldkommen i sin Orden, at den, der, uden at have Hartkorn, dog paa en anden Maade bidrager til de communale Byrder, ogsaa faaer Valgret. Det, jeg har mod denne Lov, er væsentlig dette, at den bortfaaer tilligemed den urigtige Form, de 32 Tdr. Hartkorns selvskrevne Ret, Noget, der ikke hører med til denne Form, men var en væsentlig og selvstændig Ret, nemlig den høiere Formues, det vil sige: den høiere Besiddelses, den høiere Forpligtelses Ret til at have en større Indflydelse, og jeg mener, at Loven gjør dette paa en meget uheldig Maade, idet den endnu stærkere end den tidligere Communallov har udtalt det Princip, at der skal være et Forhold imellem Skatteforpligtelsen og Retten til Indflydelse paa de communale Anliggender. Tidligere var der nemlig, foruden det høie, i mine Tanker vilkaarlige, Trin af 32 Tønder Hartkorn, sat en — jeg vil ikke sige vilkaarlig — men paa tidligere Bestemmelser om Bestyrelsen af een Td. Hartkorn bygget Grændse; nu er der derimod, just i den Maade, hvorpaa Bestemmelsen er givet i Lovforslaget, an-